

BEMIDDELING IN FAMILIEZAKEN

SCHEIDINGSBEMIDDELING

Inleiding

Tussen mensen ontstaan conflicten.

Als conflicten geen oplossing krijgen of via macht of dwang worden behandeld, willen mensen hun “recht” halen via juridische procedures.

Al te dikwijls wordt het gerechtelijk instrumentarium daarbij gebruikt en/of misbruikt om een machtsstrijd te leveren.

Partijen hebben het conflict dan niet meer in de hand; het gaat als het ware een eigen leven leiden, soms los van de wensen van één of van beide partijen. Er wordt dan niet meer geprocedeerd om tot een oplossing te komen, enkel nog om te winnen, de tegenstrever te treffen, en hem of haar schade toe te brengen. Elke zet lokt een tegenzet uit en het proces kan gedurende jaren aanslepen.

Zo een langdurige procesgang is voor beide partijen een enerverende, tijdrovende en energieverslindende zaak. Dan hebben we het niet over de directe en indirecte kosten, zelfs voor de partij die gelijk krijgt, betekent dit alles toch vaak ook een verlies.

In tal van betwistingen is de bijstand en/of de tussenkomst van een advocaat en het oordeel van de rechter een goede manier om een einde te maken aan een conflict of een probleem. Echtscheidingsprocedures zijn echter meestal emotioneel geladen en ontaarden bijgevolg vaak in een ware strijd.

U denkt aan scheiden...

U denkt aan scheiden of u verneemt dat uw partner u wenst te verlaten.

In beide gevallen is het van belang dat u zich zo snel mogelijk informeert en beslist of u zich alleen of met uw partner gaat voorbereiden op een definitieve scheiding.

In beide gevallen kan u beroep doen op een advocaat.

Wanneer u ALLEEN een advocaat raadpleegt, zonder uw partner erbij te betrekken, zal dat er meestal toe leiden dat ook uw partner een advocaat raadpleegt, zodat de respectieve belangen afzonderlijk worden behandeld. De communicatie verloopt in grote mate via de advocaten.

Wanneer u beslist GEZAMENLIJK de scheiding voor te bereiden, kan u een advocaatbemiddelaar contacteren. Dit is een advocaat die speciaal is opgeleid om te bemiddelen in familiezaken. Met behulp en onder leiding van de advocaat-bemiddelaar bespreken de partners onderling de diverse zaken die bij een scheiding geregeld dienen te worden. In dit model wordt ervan uitgegaan dat de partners bij hun scheiding een gemeenschappelijk belang hebben, namelijk de relatie te beëindigen op een manier die door beiden als juist wordt ervaren.

Wat is bemiddeling ?

INTERVENTIE in een conflict kan verschillende vormen aannemen al naargelang de positie van waaruit een derde tussenkomt.

?? staat de derde in een machtspositie boven de partijen, dan spreken van **BOVENPARTLIJDIGE CONFLICTHANTERING**. Er wordt dan een beroep gedaan op zijn autoriteitsbeslissing. Een voorbeeld hiervan is de tussenkomst van de rechter of de arbiter. De rechter bekijkt wie gelijk heeft volgens de wet; de arbiter zal beslissen wie inhoudelijk het meest gelijk heeft. Beider beslissingen zijn bindend.

?? staat de derde tussen de partijen, zonder formele bevoegdheden en met geen andere machtsbron dan het akkoord van de partijen daartoe, dan hebben we te maken met een **TUSSENPARTLIJDIGE CONFLICTHANTERING**. De bemiddelaar is daarvan een voorbeeld. Hij brengt beide “partijen” naar de onderhandelingstafel en helpt hen bij het tot stand komen van een overeenkomst.

?? Is de derde een vervangend vertegenwoordiger van één van de partijen, wiens belangen hij zal behartigen, dan is er sprake van **PARTLIJDIGE CONFLICTHANTERING**. Een advocaat is zo’n belangenbehartiger.

Bemiddeling wordt in essentie gekenmerkt door de **contractuele basis**.

Daartoe wordt, alvorens met de werkzaamheden te beginnen, tussen de partijen en de advocaat-bemiddelaar een bemiddelingsovereenkomst afgesloten. In deze standaard overeenkomst worden de plichten van de partijen vastgelegd, evenals de afspraken aangaande de werkwijze, de beëindiging, de geheimhoudingsplicht, de honorering en de kosten.

Deze bemiddelingsovereenkomst mag niet verward worden met de uiteindelijke vaststellings-overeenkomst (ook de “dading” genoemd) waarin het resultaat van de onderhandelingen wordt vastgelegd.

Van de partners wordt verwacht dat zij bereid zijn om tot een oplossing te komen, dat er geen machtsverhouding tussen hen bestaat en dat zij de beslissing tot scheiden op het moment van de bemiddeling al hebben genomen.

De bemiddelaar moet zich steeds neutraal opstellen en is gebonden aan een geheimhoudingsplicht, ook als de bemiddeling mislukt.

Het doel van de bemiddeling is ertoe te komen dat beide partners de kern van het conflict achterhalen en elkaars positie en standpunt leren kennen. Ze moeten tevens inzicht verwerven in het mogelijke vervolg van het conflict en de oplossing ervan. Het is de bedoeling dat beide partners actief meedenken en meewerken tijdens het bemiddelingsproces en zo veel mogelijk zelf tot een oplossing komen. Uiteraard is de bemiddelaar er om mogelijkheden en alternatieven te suggereren.

Uiteindelijk moet er een wilsovereenkomst op papier worden gezet. Het spreekt voor zich dat beide partners zich in deze dading moeten terugvinden en dat zij ten volle bereid moeten zijn deze in de praktijk om te zetten. De bemiddelaar zal helpen bij het opstellen van deze schriftelijke overeenkomst.

Indien men toch niet tot een dading kan komen, zal de bemiddelaar de partners confronteren met zowel het beste als met het slechtste alternatief.

Voordelen van bemiddeling, in vergelijking met de klassieke gerechtelijke weg

A. COMMUNICATIE EN INFORMATIE

De psychologie van de echtscheiding werkt in de traditionele twee-advocatenprocedure vaak averechts. Agressie en schuldtoewijzing worden vertaald in verzoekschriften, verweerschriften en replieken, of in de briefwisseling tussen advocaten. Het juridisch proces raakt los van het menselijk proces, dat scheiden toch is. Er ontstaan onjuiste veronderstellingen van elkaars bedoelingen.

Dit is niet het geval wanneer men het scheidingsconflict poogt op te lossen via bemiddeling. In dat geval worden de partners gelijk en gelijktijdig geïnformeerd.

De wederzijdse informatie en de vaststelling van de feiten gaat sneller. Door een betere en meer directe communicatie hoeft de relatie niet geheel verbroken te worden (bijvoorbeeld de ouderrelatie).

De partners hebben tijdens de bemiddelingsprocedure het verloop van hun echtscheiding zelf in handen. Zelfs als zij met het resultaat ontevreden zijn, weten en begrijpen zij hoe dit resultaat tot stand kwam en zijn zij meestal in dezelfde mate ontevreden.

B. VLOTTE AFHANDELING

Advocaten proberen wel tot onderlinge regelingen te komen, maar die onderhandelingen verlopen vaak traag, via een uitgebreide briefwisseling.

De regelingen van alimentatie en uitoefening van het ouderschap via de klassieke gerechtelijke procedure duren dikwijls langer dan kinderleeftijden verdragen.

Een scheidingsconflict wordt in de gerechtelijke procedure uiteengetrokken in verschillende zaken, naargelang de bevoegdheid van de onderscheiden rechters. Dit is niet bevorderlijk voor het inzicht in de gehele zaak of voor de snelheid van de afwikkeling. De onvoorspelbaarheid van de procedures wordt door de meeste mensen als negatief ervaren.

Bij scheidingsbemiddeling verloopt de procedure niet in verschillende delen. Wat met elkaar te maken heeft, wordt als één geheel behandeld. Wat logischerwijze eerst besproken dient te worden, wordt ook eerst besproken. De bemiddeling gebeurt o.l.v. één bemiddelaar, die het overzicht over het gehele conflict behoudt.

C. DE VERWERKING VAN DE SCHEIDING

In het juridisch tweegevecht worden de emotionele conflicten eerder opgeblazen dan verkleind.

Scheidingsbemiddeling verkleint de conflicten door overleg en uitwisseling van emoties. Het psychologisch proces van scheiding wordt niet verstoord, integendeel, de emotionele en zakelijke afwikkelingen vinden parallel plaats.

Daardoor krijgt het conflict de kans om rationeler te worden en wordt de mogelijkheid om tot een echtscheiding door onderlinge toestemming te komen groter.

De **ECHTSCHIEDING DOOR ONDERLINGE TOESTEMMING** is een schuldloze echtscheiding. Het wederzijds goedvinden van de echtgenoten biedt hen de mogelijkheid om hun huwelijk te doen ontbinden, zonder dat daarvoor enige grond aanwezig moet zijn. Vooraleer de procedure ingeleid wordt, moeten de echtgenoten wel over een geschreven vermogensrechtelijke en familiale overeenkomst beschikken. Zij moeten in de loop van de echtscheidingsprocedure tweemaal gezamenlijk en in persoon verschijnen voor de Voorzitter van de Rechtbank van Eerste aanleg, waarbij zij telkens hun wil uiten om te scheiden op basis van de door hen bereikte akkoorden. De duur van dergelijke procedure schommelt normalerwijze tussen de 5 à 6 maanden.

D. KOSTPRIJS

Bemiddeling kan kostenbesparend werken, zowel voor de cliënt als voor de overheid. Indien wordt uitgegaan van eenzelfde uurtarief als bij advocaten, moet voor beide echtgenoten samen slechts éénmaal het uurtarief worden betaald. Dit wil zeggen dat ieder van de echtgenoten de helft van dat uurtarief betaalt. Bovendien worden zeer langdurige procedures voorkomen en kunnen verwijzingsprocedures worden vermeden.

Bij het aanvatten van de bemiddeling spreekt u best één en ander af : bv. een eventueel uurtarief of de manier waarop de advocaat-bemiddelaar zijn ereloon zal samenstellen en de betalingsmodaliteiten. Goede en duidelijke afspraken zorgen voor een vlotte werking.

E. DUIDELIJKHEID

De klassieke gerechtelijke procedure is vaak de oorzaak en/of aanleiding van nieuwe procedures, omdat de rechterlijke beslissing onduidelijk is geformuleerd.

De dading die opgesteld wordt na de bemiddeling is wel duidelijk. Beide partners hebben eraan gewerkt en weten waar ze staan en wat er te gebeuren staat.

De advocaat-bemiddelaar

Bij een **ADVOCAAT** zijn uw belangen in goede handen. Hij is een specialist van het recht. Hij genoot een grondige opleiding. Hij kent het recht en hij kent de procedure.

U kan voor elk juridisch probleem terecht bij een advocaat.

Elke advocaat heeft 5 jaar studies in het recht achter de rug. Daarna dient hij/zij 3 jaar stage te lopen bij een patroon, om de nodige beroepservaring te verwerven.

Ook na zijn/haar studies en de stage volgt de advocaat studiedagen en navorming.

De Orde van Advocaten organiseert zelf een deel van de navorming in samenwerking met de universiteiten.

De advocaat heeft toegang tot allerlei informatiebronnen, zoals tijdschriften, wetteksten, officiële publicaties, databanken, enz., waardoor hij/zij van het geldende recht op de hoogte is en blijft. Advocaten beschikken over een persoonlijke bibliotheek en consulteren de bibliotheek in het rechtsgebouw.

Door hun ervaring in verband met geschillen en het oplossen ervan, zijn advocaten de adviseurs bij uitstek.

Niet elke advocaat is echter een **ADVOCAAT-BEMIDDELAAR**.

Op 26 juni 1997 werd het “**REGLEMENT INZAKE DE BEMIDDELING IN FAMILIEZAKEN**” goedgekeurd. Dit reglement trad in werking op 1 oktober 1997 en bepaalt :

- ?? de oprichting van een Commissie voor bemiddeling in familiezaken;
- ?? de voorwaarden waaronder een advocaat een accreditatie om te bemiddelen kan bekomen;
- ?? wat de opleiding tot advocaat-bemiddelaar in familiezaken inhoudt;
- ?? de voorwaarden tot intrekking van een accreditatie;
- ?? de deontologie van de bemiddelaar;
- ?? de promotie van de bemiddeling in familiezaken

Om als bemiddelaar erkend te worden, zal de advocaat een relevante beroepservaring inzake familierecht moeten kunnen aantonen en daar bovenop met succes een basisopleiding volgen, waarin de psychologische en psycho-sociale aspecten een belangrijk onderdeel vormen.

Enkel de advocaten die beschikken over een accreditatie, mogen de titel van advocaat-bemiddelaar in familiezaken dragen.

Op elk secretariaat van elke Orde van Advocaten wordt een lijst bijgehouden van de geaccrediteerde advocaten-bemiddelaars. Dan weet U meteen welke advocaten ook advocaten-bemiddelaars in familiezaken zijn.

Deze lijst vindt u ook terug hier op de website van de Vereniging van Vlaamse Balies.

(Samenstelling brochure 1999)